

VESKU II-hanke

Osuuskunta Virtatiimi

Väliraportti

1.5.2021 – 31.10.2021

Sisälllys	sivu
1. Neuvontakohteet kunnittain	1
1.1 Rovaniemi	1
1.2 Ranua	3
1.3 Simo	4
1.4 Posio	4
1.5 Kemijärvi	6
2. Muut toimenpiteet	6
3. Tulevat toimenpiteet	7
4. Media	7
Kuvagalleria	8

Liite: Seurantaryhmän kokoonpano

1.1 Rovaniemi

- Pisajärvi
 - Järven pinta-ala 80 ha. Ekologinen tila on tyydyttävä.
 - Neuvonta. Järvikatselmus 25.8.
 - Yleisötilaisuus/työpaja 22.9. Osallistujia 13 hlöä.
 - Paikallinen metsästysseura hakee vesistökunnostusavusta vesikasvien poistoon ja poistokalastukseen. Lapin ELY-keskus teki maastokatselmuksen ja yleissuunnittelua metsätalousmaiden ojitusalueille. Toimijat tekevät aloitteen Suomen metsäkeskukselle metsätalousmaiden vesiensuojelutoimenpiteiden suunnittelusta.
- Vuoskujärvi
 - Järven pinta-ala 346 ha. Ekologinen tila tyydyttävä.
 - Järvikatselmus 22.7. Ei vesikasvien poistotarvetta.
 - Yleisötilaisuus. 21.10. Osallistujia 7 hlöä.
 - Vedenlaatutietojen perusteella järvessä on runsas eläinplanktonia kuluttava kalasto. Vuoskujärven osakaskunta hakee vesistökunnostusavustusta verkkokoekalastuksen suorittamiseen ja tekevät aloitteen Suomen metsäkeskukselle metsätalousmaiden vesiensuojelutoimenpiteiden suunnittelusta.
- Sierijärvi
 - Järven pinta-ala 347 ha. Ekologinen tila tyydyttävä.
 - Jatkuva neuvonta. Käynnissä poistokalastus rysillä ja nuottaamalla. Lapin ELY-keskuksen toimesta tehty metsätalousmaiden yleissuunnittelua.
- Sinettäjoki
 - Sinettäjoki on 20 km pitkä Ounasjoen sivujoki. HyMo-luokitus on tyydyttävä.
 - Avoin virtaveden kunnostustempaus 4.9. joen alaosalla Sinetän kylässä. Osallistujia yhteensä 28 hlöä.

- Tavoitteet: Taimenten ja harjusten kutualueiden kunnostus ja lisääminen. Aktivointi, kunnostustiedon ja osaamisen lisääminen.
- Pääosa tapahtuman kuluista muodostui seulotun kutusoran ostosta (menekki 9,2 tn) ja traktorikuljetuksesta. Lisäksi kuluja syntyi valmisteluista ja suunnittelusta sekä työnohjauksen matkakuluista. Tapahtumaan valmistettiin kunnostustyökaluja ja kahluusauvoja sekä ostettiin metalliämpäreitä. Kuluja tuli myös kahvituksesta ja muonituksesta.
- Tapahtumaan osallistui Sinetän kyläyhdistys, joka jakoi osallistujille ilmaiseksi paikallishistoriikkeja sekä Keski-Kemijoen Lions Club, joka osallistui muonitukseen paistamalla osallistujille hankkeen kustantamia makkaroita.
- Hankkeen toimesta kunnostustempausta varten laadittiin kunnostussuunnitelma ja lausuntopyyntö Lapin ELY-keskukselta vesilainmukaisesta luvan tarpeesta, hankittiin suostumus vesialueen omistajalta/kalastusoikeuden haltijalta. Soveltuvan soran löytäminen ja kuljetuksen järjestäminen ranta-alueelle oli haastavaa.
- Kunnostustempaukseen soveltuvan kohteen löytäminen, tapahtuman järjestäminen oli työläs ja kallis hanketoimenpide.
- Sinettälampi neuvonta
 - Sinettäjoen läpivirtausjärvessä on vesikasvien poistotarvetta.
 - Vesialueen omistaja/kalastusoikeuden hallinnoija ei hae kunnostushanketta. Pyydettiin kääntymään paikallisen kyläyhdistyksen puoleen hankkeen toteuttamiseksi.
- Niesijoki
 - Kunnostustarvekartoituksen neuvonta 9.8.
 - Kunnostustarvekartoitus toteutettiin Niesin kyläyhdistyksen kustantamana ja Ammattiopisto Lappian oppilastyönä. Vesku II- hanke neuvoi havainnoimaan uomaston perkausrakenteiden havainnoimisessa ja kunnostusmahdollisuuksien toteuttamisessa.
- Siika-Kämjärvi
 - Järven pinta-ala on 172 ha. Ekologinen tila on hyvä mutta riskissä heikentyä.

- Neuvonta. Yleisötilaisuus 24.9. osallistujia 16 hlöä.
- Poistokalastus- ja valuma-aluekunnostustarvetta.
- Lapin ELY-keskus teki valuma-aluekatselmuksen, jossa todettiin metsätalousmaiden kuormituspisteet.
- Toimijat ikääntyneitä ja epäyhtenäisiä eivätkä saa järven kunnostushanketta toteutukseen.

Ranua 1.2

- Luiminkajoki ry.
 - Jatkuva neuvonta.
 - VESKU II-hankeen toimenpiteenä toteutettiin 16.8. – 19.8. koeverkkokalastus Iso-Kuukasjärvellä. Työn teki vastikkeettomana työnä Ammattiopisto Lappian kalatalouden koulutusyksikkö. Kalastukseen osallistui opettaja ja viisi oppilasta (talkootyölistä liitteessä).
 - Koeverkotus mitoitettiin ja toteutettiin standartin mukaisesti Nordic-verkkosarjoilla.
 - Tulokset on toimitettu toistaiseksi raakadatana ja lopullinen koekalastusraportti valmistuu seuraavalla maksatuskaudella.
 - Koekalastuksen tulokset toivat uutta tietoa kuoreen runsaasta esiintymisestä vesistöissä.
 - Aloite Lapin ELY-keskukselle Luiminkajoen kunnostustarvekartoituksesta.
 - Ranuanjoen kunnostustarvearviointi. Todettu, että suurta uoman kunnostustarvetta ei ole mutta kuormituksen hallintaan on tarve.
 - VESKU II-hanke osallistui 16.7. yhdessä Luiminkajoki ry:n kanssa toritapahtumaan Ranuan Hillatorilla sekä 28.8. Kuukasjärven maalaismarkkinoille, jossa esiteltiin yleisölle hankkeita ja toimenpiteitä sekä jaettiin hanke-esityksiä ja muuta vesistökuunnostusinfoa.
 - ”Vesienhoitoa yli rajojen”- yhteistapahtuma 10.9.
 - VESKU II-hanke ja Oulun ProAgria järjestivät Ranuan Kokkokylässä Siuruanjoen rannalla vesistötapauksen, jossa nostettiin esille ylimaakunnallisen vesienhoidon kehittämistarpeita sekä esiteltiin

aikaisemmin toteutettua virtavesikunnostustempausta, jossa aikaisempi VESKU-hanke oli keskeisesti mukana.

- Tapahtuman kulut jaettiin järjestäjien kesken siten, että VESKU II-hankkeelle tuli kahvituskuluja. Oulun ProAgria järjesti tapahtumakatoksen ja muonituksen. Tapahtumassa oli kutsuvieraina Luiminkajoki ry ja Iijokisopimus.

1.3 Simo

- Maaninkajärven kosteikkohanke
 - Esitetty järvi kuivion vesitys 100 ha.
 - Osuuskunta Virtatiimi jätti vesiluvan tarpeesta lausuntopyynnön ELY-keskukseen.
 - Metsäkeskus on arvioinut hankkeen vaikuttavaksi ja helposti toteutettavaksi
 - Moninaiskäyttömahdollisuudet merkittävät
- Valtakunnallisen pienvesihankkeen valmistelu. VESKU II-hanke esitti Viantienjokeen laskevaa Kurkiojaa hankekohteeksi. Toimenpiteinä uoman kunnostusta ja valuma-aluekunnostusta. Esitys hyväksyttiin osaksi hanketta.

1.4 Posio

- ”Mökkiläis- ja muuttajatapahtuma” 17.7. Posion torilla.
 - Hanke-esittely ja esitemateriaalien jakaminen.
- Posion vesistöilta 17.7. Vesistöiltaan osallistui 11 hlöä.
 - Hanke-esittely ja esitemateriaalien jakaminen. Esiteltiin Posion vesistöjen ekologista tilaa. Yleisölle jaettiin kyselylomakkeet lähivesien tilasta. Lapin ELY-keskus opasti rehevöitymiskehityksen havainnoinnissa.
- Nuottijärven neuvonta.
 - Pieni järvi Posion pohjoisosassa. Kunnostustarpeita on, mutta ei järjestäytynyttä toimijaa.
- Laukkujärven neuvonta.
 - Sinilevähavaintoja. Kuormitusta tulee järveen pohjoispuolelta valtion mailta. Tiedot delegoitu metsähallitukselle.

- Kotajärven neuvonta.
 - Järven vedet johtavat lyhyen salmen kautta Taivalkosken tien alta Yli-Kitkaan.
 - Kuormitusta tulee järveen jonkin verran valtion mailta.
 - Järven pohjaan kertynyt jonkin verran kiintoainetta ja järven kalaston ilmaantunut särkiä.
 - Paikallinen osakaskunta ei hae hanketta mutta tehokalastaa muutoinkin. Saalis menee elintarvikkeeksi.
- Etelä-Posion vesienhoidon kehittäminen ja vesienhoitoyhdistyksen perustaminen.
 - Kohdealueeseen kuuluvat Kuusijärvi (558 ha), Tuomijärvi (88 ha), Kulojärvi (167 ha), Lipeäjärvi (69 ha) ja Unilampi (58 ha) sekä järviä yhdistävät joet. Järvet kuuluvat pääosin Kynsiperän kalastuskunnan vesialueeseen. Järvien tila on hyvä, mutta riskissä heikentyä.
 - Vesikasvienpoisto- ja poistokalastus- sekä valuma-aluekunnostustarvetta.
 - Yleisötilaisuus 27.10. Kuloharjussa. 8 kutsuttua osallistujaa.
 - Järvet ovat yhteydessä toisiinsa, joten yhteisestä vesienhoitoyhdistyksestä on sovittu. Perustamiskokous pidetään 22.12.
- Yli-Kitkan Kettulahden ruoppauksen neuvonta
 - Kettusaareen on rakennettu pengertie, jossa liian ahdas rumpuputki. Tämän seurauksena veden vaihtuvuus heikkoa ja Kettulahti on kasvamassa umpeen.
 - Neuvottu yksityistä maanomistajaa ruoppauksen luvituksessa. Tarkistettu kiinteistörajat ja havaittu että pengertie ei olekaan neuvotun maalla vaan kuuluu jakokunnan alueeseen. Asia ei voi edetä ennen kuin maanomistussuhteet ovat selvillä.
- Posionjärven neuvonta
 - Järven pinta-ala on 1 890 ha. Järven ekologinen tila on hyvä, mutta riskissä heikentyä. Kalasto on muuttumassa särkivaltaiseksi.

- Posionjärven kalastuskunta ja Posionkylän kalastuskunta kaavailevat yhteistä poistokalastushanketta. Pyydetty toimijoita yhteispalaveriin suunnitelman laatimista ja hankkeen rahoitusta varten. Aktivoinnista huolimatta toimijat eivät saaneet haettua vesistökuunnostusavustusta.

1.5 Kemijärvi

- Kemijärven vesistöilta 6.10. Osallistujia 30 hlöä.
 - Tilaisuuteen osallistui Lapin ELY-keskuksesta Juha-Pekka Kämäräinen ja Kemijoki Oy:stä Maria Pikkupirtti sekä Kemijärven kaupungilta Tapio Pöyliö.
 - Esille nousseet asiat koskivat pääosin säännösteltyjä vesiä, joihin on laadittu säännöstelyn kehittämissuunnitelmia.
- Yleisötilaisuus/työpaja Kalkiaisjärvi 5.10.
 - Kyläseuran neuvonta
 - Pyydetty tarjous konsultilta kosteikon ym. rakenteiden suunnittelun kustannuksista.
 - Toimenpiteinä omana työnä vesikasvien niitto lainakoneilla, poistokalastus paikallisen kalanjalostajan sekä turkistarhaajan toteuttamana saalispalkalla. Valuma-alue-toimenpiteistä tehdään aloite Suomen metsäkeskukseen.

2. Muut toimenpiteet

- Viestintäseminaari vesistökuunnostushankkeille (YM) 11.5.
- Ranuan hankepalaveri 19.5.
- Kemijärven ja Posion kuntapalaverit 8.- 9.6.
- Posion Suolijärvien säännöstelyn kehittämisselvityksen kokous 11.6.
 - yhteistyökuviot Pro Suolijärvi
- Valtakunnallisen vesistökuunnostusverkoston seminaari 28.- 29.9.
- Verkostotoimijoiden yhteinen esitys YM:lle verkostotoiminnan turvaamiseksi.
- Seurantaryhmän kokous 15.10. (ryhmän kokoonpano ja kokouspöytäkirja liitteenä)

3. Tulevat toimenpiteet

- Ranuan Toljan yleisötilaisuus 3.11.
- Vesistökuunnostusavustusten haun neuvonta 30.11. asti.
- Luiminkajoki ry:n hallituksen kokous 2.12.
- Lapin Vesku-verkoston kokoontuminen 9.12.
- Etelä-Posion vesienhoitoyhdistyksen perustamiskokous 22.12.
- Posion Mäntyjärven ohjausryhmän kokous.
- Vesku II-hankkeen vesistökuunnostajien yhteistapaaminen.

4. Tiedotus

- Fb-sivut <https://www.facebook.com/veskuhanke/>
- www.virtatiimi.fi
- Hanke-esite, roll-up, muut jaettava opasmateriaalit.
- Kuriiri-lehti (Ranua ja Posio):
 - Posion vesistötapahdus 22.7. Tiedote myös kunnan nettisivuilla.
 - Vesienhoitoa yli rajojen-tapahdus 16.9.
 - Mediatiedote
- Koilissanomat 7.7. artikkeli Posion vesistötapahduksesta.
- Simolainen-lehti. Vesku II-käynnistyminen 5.8.
- Koti-Lappi-lehti:
 - Kemijärven vesistöillan ilmoitus 23.9. ja hankkeen laatima puffijuttu 30.9. Tiedote myös Kemijärven kaupungin nettisivuilla.
- Sinettäjoen kunnostustempaus:
 - Rovaniemen fb-puskaradio
 - Yle menovinkit (radio, nettisivut)
 - Mediatiedote
- Ympäristöministeriön ”Veden vuoro”-artikkelisarja 7.7.
 - Tarinoita vesienhoidosta.

Kuva 1. VESKU II-hanke valmisti purokunnostuksia varten 2 kpl. Hartijoki-mallisia pohjarahvoja ja 10 kpl kahluusauvoja käsilenkeillä. Välineet ovat jatkossa vapaasti lainattavissa.

Kuvat 2,3. Sinettäjoen kunnostustempaus. Kunnostajat toimivat kahdessa ryhmässä.

Kuva 4. Luiminkajoki ry särkien rysäpyynnissä Ranuan Kuusijärvellä.

Kuva 5 vasen. Iso-Kuukasjärven koekalastussaaliin käsittelyä.

Kuva 6 oikea. Rovaniemen Sierijärven poistopyyntisaalista.

Osuuskunta Virtatiimi:

Minna Simoska	virtatiimi@pp.inet.fi	040 749 7693
Eero Hiltunen	eerojhiltunen@gmail.com	040 754 7592

Lapin Ely-keskus:

Reijo Kallioniemi	reijo.kallioniemi@ely-keskus.fi	0400 299 355
Pekka Räinen	pekka.raina@ely-keskus.fi	040 570 2389

Suomen metsäkeskus:

Matti Välimäki (pj)	matti.valimaki@metsakeskus.fi	050 592 9341
---------------------	-------------------------------	--------------

Ranuan kunta:

Mikko Pöykkö	mikko.poykko@ranua.fi	040 662 3700
--------------	-----------------------	--------------

Simon kunta:

Jari Juusola	jari.juusola@simo.fi	040 621 7115
--------------	----------------------	--------------

Rovaniemen kylien kehittämissäätiö:

Pertti Vidén	lvi.viden@gmail.com;	0400 391 872
--------------	----------------------	--------------

Kemijärven kaupunki:

Tapio Pöyliö	tapio.poylio@kemijarvi.fi	040 525 0924
--------------	---------------------------	--------------

Posion kunta:

Antti Pöysä	antti.poysa@posio.fi	040 8012 231
-------------	----------------------	--------------